

ωραια ΣΑΜΑΡΙΝΑ

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΕΛΟΣ
ΚΑΤΕΒΛΗΘΗ

Περίοδος Β' — Έτος 8ον 'Αρ. φύλλου 103 ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1978 ● Γραφεία: Λυκούργου 10, 4ος όροφ. — Τηλ. 32.42.110 — Τ. 111

Ο ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΩΝ ΣΤΗ ΣΑΜΑΡΙΝΑ ΑΠΟ ΤΟ ΞΑΦΝΙΚΟ ΧΙΟΝΙ

● 'Η κρατική βοήθεια

Φέτος ό χειμώνας μας ξάφνιασε. Κανείς δεν φανταζόταν ότι την παραμονή της έπετειού του έπους 40 την Παρασκευή 27 'Οκτωβρίου θα σκεπαζόταν ή θόρυος 'Ελλάδα από τόσα χιόνια.

—Για πολλούς αυτό τό χιόνι ίσως ήταν χαρά για άλλους αδιάφορο. Για τούς λίγους όμως κατοίκους που δεν πρόφθασαν να φύγουν από την Σαμαρίνα ήταν θέμα ζωής και θανάτου. 70 περίπου άτομα και 3.000 πρόβατα με άρκετά γελάδια θάφτηκαν στο χιόνι χωρίς καμμία προετοιμασία. 'Ενώ έτοιμαζόταν και οι τελευταίοι κάτοικοι να φύγουν από τό πρωί στις 27 'Οκτωβρίου άρχισε να πέφτει πυκνό τό χιόνι και όλοι κατάλαβαν ότι θα είχαν προβλήματα διαμονής και φυγής από την Σαμαρίνα πλην όμως πίστευαν ότι είναι μόν συνθησιμένη και δά περνούσε. Οι κτηνοτρόφοι από τό πρωί βλέποντας τό χιόνι να στρώνεται συγκεντρώσανε τά κοπάδια τους στα χαμηλότερα του Μοναστηριού. Γρήγορα κατάλαβαν ότι τό χιόνι ήταν γενικό και άρχισε να κατακλύζει και τά χαμηλώματα και ότι ή μόνη σωτηρία ήταν να καταφύγουν στο χωριό.

—Μέχρι τό βράδυ κοπάδια και άνθρωποι μαζεύτηκαν στο χωριό χωρίς ακόμη να έχουν συνειδητοποιήσει τό μέγεθος της κακοκαιρίας και την σοβαρότητα του κινδύνου που τούς απειλούσε. 'Αναψαν τις φωτιές στα τζάκια οι λίγες οικογένειες, οι κτηνοτρόφοι τακτοποίησαν πρόχειρα τά κοπάδια τους και πέσαν για ύπνο προβληματισμένοι πως θα αντιμετώπιζον την άλλη μέρα την βαρυσχευωμένη χωρίς καμιά προετοιμασία.

Τό Σάββατο τό πρωί μείναν με άνοιχτά τά στόματα. 'Ηταν κυριολεκτικά θαμένοι στα χιόνια. Πόρτες και παράθυρα δεν άνοιγαν από τό χιόνι. Αύλές, αλλόγυροι, φράχτες, δρόμοι δεν ύπληρχαν. Τά δέντρα γονατισμένα και κατασπασμένα από τό βαρύ φορτίο. 'Ακόμη μεγαλύτερο κίνδυνο διατρέχαν από τό χιόνι των σκεπών που άπότομα έπεφτε στις αύλές και στους δρόμους με κίνδυνο να θάψουν όποιον θα περνούσε εκείνη την στιγμή από κεϊ.

Γρήγορα τό πρώτο Σόκ μεταβλήθηκε σε αντίδραση και έν συνεχεία σε ήρωική δράση. Με άφάνταστο ήρωισμό και αυταπάρνηση οι κάτοικοι κατόρθωσαν με χίλιους δυό κινδύνους να άποκτήσουν επικοινωνία μεταξύ τους, να οργανωθούν και να αντιμετώπισουν όμαδικά πλέον τόν κίνδυνο. 'Ηταν συγκινητική ή άλληλεγγύη αυτών των στιγμών και δεν περιγράφεται με λόγια. 'Ανοιξαν δρόμους με φυτάρια πόδια και βάδοντας μπροστά τις αγελάδες οι όποιες άποδείχθηκαν τά πιο άποταλεσματικά και σίγουρα ζώα να διασχίζουν τά χιόνια.

Τακτοποίησαν τά κοπάδια σε κατάλληλους χώρους, φρόντισαν

έκ των ένώντων να εξασφαλίσουν τρόφιμα και εύλα και έναποθέσαν τις έλπίδες τους στο σωτήριο ΤΗΛΕΦΩΝΟ που για καλή τους τύχη δεν κόπηκε.

—'Αρχισαν να ζητάνε βοήθεια από τούς άρμοδίους κρατικούς παράγοντες, με τό μόνο μέσο που διαθέτουν, τό τηλέφωνο, πλην όμως με πολύ μεγάλη δυσκολία, διότι δεν ύπήρχε καμία προτεραιότητα, που άπαιτούσαν οι ειδικές συνθήκες.

Ξημέρωσε ή Κυριακή και ή άγωνία έφθασε στο κατακόρυφο, διότι δεν είχαν πάρει καμία συγκεκριμένη άπάντηση, για τις έκκλησεις βοήθειας. 'Ενώ είχαν συνειδητοποιήσει ότι βοήθεια μόνον άεροπορικώς μπορούσαν να τούς στείλουν. Ζητούσαν από παντού άπεγνωσμένα βοήθεια. Μέχρι όμως την Κυριακή τό βράδυ φθάσαν συγκεκριμένα μηνύματα ότι την άλλη μέρα τό πρωί θα έφθανε βοήθεια με ελικόπτερα του Α' Σώματος Στρατού και άρχισαν να άνακουφίζονται.

Πράγματι οι Κρατικές 'Υπηρεσίες Στρατός, Νομαρχία, 'Υπ. Γεωργίας, συντονίστηκαν και άρχισαν να κινητοποιούνται να βοηθήσουν με κάθε τρόπο τούς πληγμένους. Παράλληλα κινητοποιήθηκαν σ' όλη την 'Ελλάδα όσοι Σαμαρινάοι και φίλοι τους μπορούσαν να βοηθήσουν με όποιοδήποτε τρόπο, έπαναλαμβάνοντας την συγκινητική και σωτήρια άλληλεγγύη.

Τά άποτελέσματα των συντονισμένων ένεργειών, φάνηκαν την Δευτέρα τό πρωί στην πράξη. 'Ελικόπτερα φθάσαν στην Σαμαρίνα φέροντας ό,τι είχαν άμεσα ανάγκη οι κάτοικοι (τρόφιμα, ζωοτροφές). Φέραν βοήθεια - έλπίδα και μετέφεραν δούς από τούς κατοίκους είχαν ανάγκη να φύγουν άμέσως, με ελικόπτερα.

'Εξασφαλίστηκε άπόλυτη τηλεφωνική προτεραιότητα, ένω τά έκχιονιστικά μηχανήματα που έστειλε ό Νομάρχης προχωρούσαν προς την Σαμαρίνα και τά άλλα χωριά άνοίγοντας τό δρόμο.

Την Τρίτη συμπληρώθηκε ό άνεφοδιασμός για τά ζώα, με ένα

θεαματικό τρόπο, ρίχνοντας οι Στρατιωτικές Ντακότες, μπάλλες τριφύλλι από πολύ μεγάλο ύψος. Πέφταν όρμητικά από την πλευρά του ξενοδοχείου μέχρι την βρύση του Σακελλάρη, έξαφανίζονταν μέσα στο χιόνι άνοίγοντας μεγάλους λάκκους σαν κρατήρες ήφαιστείου, οι όποιοι τούς οδηγούσαν να τις βρουν, και να τις μαζέψουν με χίλιους δυό κόπους και κινδύνους.

—'Ο μεγάλος κίνδυνος πέρασε, ή άλληλεγγύη έκανε τά ακατόρθωτα κατορθωτά, ή Κρατική βοήθεια είχε φθάσει άπλόχερα και την άπελπισία διαδέχθηκε ή χαρά. Την χαρά όμως αυτή σκίαζε ή άνησυχία για τόν συμπατριώτη Γκόγκο 'Αβέλλα. 'Ολοι έβραν ότι θρίσκει με τό κοπάδι του κοντά στο γειτονικό χωριό Ζούζουλη χωρίς να έχουν κανένα νέο ένω τά μέσα ένημερώσεως τόν θεωρούσαν άγνοούμενο.

—'Ο Γκόγκος 'Αβέλλας για εύχαρίστηση όλων θρέθηκε στην Ζούζουλη χωρίς να πάθει τίποτε. Σώθηκε και αυτός όπως και άλλοι Σαμαρινάοι. Τά μέρη της Σαμαρίνας μπορεί σε παρόμοιες περιπτώσεις να γίνονται άγρια και επικίνδυνα. Οι κάτοικοι όμως γέννημα και θρέμα αυτού του τόπου, είχαν τά άπαραίτητα ψυχικά και σωματικά έφόδια, να παλαίψουν με τά φοβερά στοιχεία της φύσης και να επιζήσουν, αυτοί και τό βίο τους.

Την Τετάρτη τό βράδυ 1 του Νοέμβρη έφθασαν και τά μηχανήματα της Νομαρχίας, που τελείωσαν τό άνοιγμα του δρόμου, μεταπορίζοντας τεράστιες ποσότητες χιονιού, άνάμεσα από τις όποιες περάσαν οι κάτοικοι φεύγοντας όπως - όπως μαζί με τά ζώα και ό,τι άλλο μπορούσαν να μεταφέρουν.

Την Παρασκευή 3 του Νοέμβρη τό τηλέφωνο της Σαμαρίνας τό σήκωσε ό ήρωϊκός φύλακας της Σαμαρίνας Μέλας Μπραζιτικός: «Είμαστε πολύ καλά. Σήμερα τ' όπρωι φύγαν και οι τελευταίοι για τά χειμαδιά. Καλό χειμώνα και καλή άντάμωση τό καλοκαίρι».

N. A.

Ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΑΜΑΡΙΝΑΙΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΓΙΟΡΤΑΖΕΙ ΤΑ 25 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ

Στά πλαίσια των εκδηλώσεων για τά είκοσιπεντάχρονα από την ίδρυση του Συνδέσμου Σαμαρινάων Θεσσαλονίκης, τό Δ.Σ. θα τελήσει μνημόσυνο των άποβιωσάντων μελών του Συνδέσμου κ.λπ., στο Ναό του 'Αγ. Δημητρίου, την Κυριακή 10 Δεκεμβρίου. Θα κληθούν να παρυστούν, έκτός από τά μέλη του Συνδέσμου, και οι άρχές της πόλεως της Θεσσαλονίκης. Στη συνέχεια όλα τά μέλη θα παρακαθήσουν στο άντικυνό από

τόν 'Αγιο Δημήτριο ξαχαροπλαστείο, για καφέ.

Με την ευκαιρία αυτή τό Δ.Σ. θα τιμήσει τούς συμπατριώτες για τούς Μιχ. Παπαϊωάννου και Δημ. Καραμύχο που διετέλεσαν για πολλά χρόνια Πρόεδροι του Συνδέσμου και πρόσφεραν θετικές και πολύτιμες υπηρεσίες σ' αυτόν.

—'Ετσι για τη μακρόχρονη αυτή προσφορά τους στο Σύνδεσμο θα τούς άπονενωθεί ειδικό δίπλωμα και μετάλλιο.

'Από τις έπιφυλίδες της έφημερίδος «Καθημερινής» του 1938

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΚΟΥΤΣΟΒΛΑΧΟΙ

Του τότε προέδρου της 'Ακαδημίας 'Αθηνών Α. Κεραμόπουλου

(3ον)

—'Επειτα ή έντεθεν του Δουνάβεως χώρα, ήτις άποτελέσε τάς δύο στρατοκρατούμενας επαρχίας, ήτο πολύ μικρά, ώστε, και αν όλη έκενοϋτο, δεν ήτο δυνατόν να πληρώση τάς άπεράντους έκτάσεις της Δακίας μέχρι των έσχατιών της 'Ολνείας και της Τρανσυλβανίας ως θέλει ό JIRECEK. Διότι περιελάμβανε μόνον τάς μεταξϋ του Δουνάβεως και των βορείων προπόδων του Αΐμου χώρας, άτινες εύρίσκοντο έξω της γραμμής της επικρατήσεως και κυριαρχίας της 'Ελληνικής γλώσσης ως καθώρισεν αυτήν κατά τάς εύρεθείσας έπιγραφάς ό Ραΐσλερ έγκριτος Τσεχοσλοβάκος ιστορικός καθηγητής του Πανεπιστημίου της Πράγας και της Βιέννης και 'Υπουργός της Παιδείας εν Βουλγαρία. 'Η ζώνη αυτή άναχωρούσα εκ της Λίσσον (Αλέσιο) της 'Αδριατικής, διήρχετο τά όρη των Μιριδιτών, την περιοχή της Δίβρας, και κόπτουσαν την βόρειον Μακεδονίαν ή Δαρδανίαν μεταξϋ Σκοπίων(λατ.) και Στόχων ('Ελλ.), έστρέφετο προς Β. και διερχομένη μεταξϋ Ναισού (Νις λατ.) και Πιρότ ('Ελλ.) έχωρει βορείως και όλίγας ώρας νοτίως του Βιδινίου προς ανατολάς, περιλαμβάνουσα την Σόφριαν και τούς βορείους πρόποδας του Αΐμου και καταλήγουσα εις τόν Εϋξείνιον Πόντον. Προς νότον της γραμμής ταύτης ήδη από του 3ου αιώνας μ. Χ. ήτο χώρα της κυριαρχίας της 'Ελλ. γλώσσης, προς βορράν δέ της λατινικής. 'Αλλ' ύπάρχον εν τη 'Ελληνική περιοχή εν μέρει λατινίζουσαι νησιδες τινες ως οι Στόβοι ('Ιστίπ) και οι Φίλιπποι, πολύ περισσότεραι όμως ελληνίζουσαι σπουδαίως εν τη περιοχή της λατινικής γλώσσης' έπειδή και κατά μήκος του Δουνάβεως ήσαν πολλά ελληνικά πόλεις και ή μικρά Σκυθία (Δοβρουσά) περιείχε πυκνάς ελληνικάς άποικίας και διαδεδομένον τόν ελληνικόν πολιτισμόν και τά παράλια ήσαν τουλάχιστον από του 6ου π.Χ. μέχρι χθές ελληνικά.

Είς τόν συνήθη δέ άγώνα της επικρατήσεως ή λατινική ήττήθη πάντοτε υπό της ελληνικής γλώσσης. —'Όστε ή χώρα, έξ ής άντλεί ό Ραΐσλερ τόν λατινισμόν των Δακών και μικρά ήτο και όχι όλη λατινίζουσα. Οι Δάκες λοιπόν, θρακική φυλή όντες, έξελατινίσθησαν εκ Δακία και πιθανώς εκ της θρακικής γλώσσης προσέλαβον οι νϋν Ρουμάνοι, ως και οι 'Ιλλυριοι — 'Αλβανοι την έπίταξιν του άρθρου εις τά όνόματα, επιδράσαντες κατά τουτο και επί την σλαβικήν της Βαλκανικής.

—'Εκ των περι της καταγωγής των Κουτσοβλάχων έξερευθεισών διαφόρων γνωμών αι πλείσται έχουσι κοινόν χαρακτηριστικόν, ότι δέχονται πρώτον μεταστέυσιν από Β. και δέ και εκ Δακίας προς Ν.δεύτερον, ότι ή εκλατινίσις προηγήθη εις τόν Βορράν, και τρίτον ότι τό ζήτημα των Κουτσοβλάχων έξετάζουσιν άναποσπάτως από του ζήτηματος των Διασκορυσμένων

των, θεωρουμένων των Βλάχων των μεγάλων όρέων της βορείου 'Ελλάδος όμοϋλων προς τούς πέτραν του 'Ιστρου. Πάντα ταύτα είναι PETITIO PRINCIIPII, έπειδή δέχονται ως άποδεδειγμένα τά άποδεκτά. 'Αλλ' όμως θα έξετάσωμεν τάς γνώμας έγγύτερον.

—'Ο Αυστριακός TOMASCEK φρονεί την δέ γνώμην αυτού δεχεται γενικώς και ό Ραΐσλερ και ό XENOPOL, ότι οι νότιοι Βλάχοι, Κουτσοβλάχοι, 'Αρβανιτόβλάχοι, Τσιντσάροι της Σερβίας, 'Αρμούνοι κατάγονται όχι εκ πάντων των Θρακών αλλά εκ των Βησσών μόνον, οΐτινες εκλατινισθέντες διεσκορπίσθησαν πανταχόσε της Βαλκανικής Χερσονήσου υπό των Σλαύων και Βουλγάρων κατά τάς προς νότον έιδρομάς τούτων. 'Αλλά τουτο άναίρεται υπό της πρωϊμου έξελληνίσεως των Βησσών και πάντων των Θρακών μέχρι της του JIRECEK ζώνης του χωρισμού των γλωσσών, οϋ ένεκα ή λατινίζουσα προς βορράν θρακική χώρα ήτο τόσον στενή, ώστε να μη δύναται να εκσφενδονίση άποίκους εις τά όρη και τάς άκτάς της Βαλκανικής, αν δ' έπινείτο προς τουτο, θα έξεβάλλε μάλλον εκ των κατοικιών των τούς νοτιωτέρους, ήτοι τούς έλληνοφώνους Θράκας και θα ώθει αυτούς προς τάς επειτα λατινίζουσα όρη και τάς παραλίας' κατ' ακολουθίαν τό πρόβλημα των Βλάχων δεν εύρίσκει οϋδέ δέτοιουτοτρόπως την λύσιν του.

—'Αν δέ παρ' ταύτα δεχθώμεν, ότι όντως οι ιστορικώς άνύπαρκοι εν τηλικούτω αριθμώ εκλατινισμένοι Θράκες της κάτω Μοισίας εκινήθησαν κατά τόν πρωτοφανή και άμάρτυρον τουτον εν τη ιστορία τρόπον διασκορπισμού προς τά όρη μόνον και τάς άκτάς, προς πάντα τά σημεία του όρίζοντος, άπό του μυχού του 'Αδριου, του Φιοϋμε, και του Μετσόβου μέχρι της Βιζύης του Αΐμου και του Σκαρδου, ως ισχυρίζονται οι όπαδοι της ένότητος πάντων των λατινογλώσσων της Βαλκανικής τότε οι ίδιοι μας Βλάχοι δεν είναι Δάκες ή έχουσι τόσην προς αυτούς συγγένειαν, όσην περίπου ήμεις όλοι προς τούς 'Ιταλούς ή τούς Γάλλους ως 'Ινδοευρωπαίους. Θα ήσαν και αυτοι πέμπτοι ή έκτοι έξάδελφοι, αλλ' οϋδέποτε άδελφοί άφ' οϋ οι Βησσοι δεν είναι Δάκες.

—'Η ιστορία όμως γνωρίζει, ότι οι Σλαϋοι και οι Βούλγαροι έμάχοντο κατά του Βυζαντινού Κράτους, ότι τό Βυζαντινόν Κράτος δεν άντεπερσοσπένετο μόνον υπό των λατινογλώσσων κατοίκων του αλλά πολύ μάλλον υπό των πληθεστέρων ελληνιγλώσσων. Διότι οι Σλαϋοι δεν ώθησαν προς τά όρη και τούς έλληνογλώσσους αλλά μόνον τούς λατινογλώσσους, και διατι οϋτοι κατέχουσι τόσον επικαίρους και πνάτους μόν μάλιστα δέ τότε θέσεις διαβάσεων και κλεισσορειών; Δεν δύναται λοιπόν ή θεωρία του Τομάσεκ να σταθή.

—'Αν παραλείπωμεν άλλας τινάς προχειρολόγους θεωρίας έξερευθει ΣΥΝΕΧΕΙΑ στή 2η σελ.

ΟΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΠΕΣΤΑΛΜΕΝΟΥ ΤΩΝ «ΝΕΩΝ» ΑΠΟ ΤΗ ΣΑΜΑΡΙΝΑ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ από την 3η σελ.,
έδω δεν θα πρέπει να υπάρχουν
παρά μοναχά οι φύλακες της Σα
μαρίνας.

—Και οι κάτοικοι που πάνε
φειδόντας;

—Σκορπίζονται στους πέσους
άνεμους. Άλλοι πάνε στη Θεσσα
λονίκη, άλλοι στη Θεσσαλία. Γε
γονός είναι ότι μετακινούνται με
τά ζωντανά τους για να πάνε
κόπου να ξεχειμωνιάσουν και με
τά γύρω στο Μάιο να γυρίσουν
πίσω. Τότε είναι που κάνουν
μία τελετή στην οποία παίρνει
μέρος και ο νομάρχης. Τό καλο
καίρι που μας έρχεται θα γίνουν
και οι εκλογές. Θα μαζευτούμε
κάπου 750 άτομα να εκλέξουμε
τον πρόεδρο της επόμενης τε
ραστίας. Το ίδιο πράγμα κάνου
με ΕΞΙ ακόμα χωριά της περιφέ
ρειας των Γρεβενών.

(«Όταν λένε χιόνι
έννοούμε χιόνι»)

—Είναι δηλαδή κι αυτά χωριά
χωρίς χωριάτες;

—Άκριβως. Οι μόνοι από τους

θαί όρισμένοι προβλήματα θα μένα
μερικοί κτηνοτρόφοι πίσω.
Συγκεκριμένα: Έχουμε ανάγκη
από μερικά στέγαστρα. Να δάξω
με τα ζωντανά μας. Έπίσης, πρέ
πει να θγει, επιτέλους, μία πι
στωση για να στηρίξουμε την
πλευρά του χωριού που κατολι
σθαινει.

Είναι ανάγκη να σταματήσουμε
τη διάλυση της Σαμαρίνας τώρα
που άρχισε να συγκεντρώνει τα
παιδιά της που κόποσε πήραν το
δρόμο της Ερμιτιάς ή την έγκατέ
λειψαν για τα καλά τις πόλεις.

Τσαρούχι
και τουρισμός

Οι άνθρωποι αυτοί, που κάθε
χρόνο κάνουν «διπλή ζωή» —μέ
δω κακό και αντίστοιχα νοι
κοκυρία— μιλάνε μεταξύ τους
θλάχια. Μερικοί μάλιστα φορέ
νε οσάχια και τσαρούχια.

Νά τί αντιθέσεις παρουσιάζουν:

● «Ήρθε να λένε» —έτσι τα
πράγματα και γίναμε τσαλικά
δες. Τα ζωντανά που βόσκαι

● «Εδώ, που λές, συνάντησαν
το πρώτο μέτωπο οι Ίταλοι. Έδω
δρήκαν την πρώτη αντίσταση...».
«Είναι και το τραγούδι "Τα παι
διά της Σαμαρίνας", που δεν ά
φηνει τον κόσμο να μας ξεχά
σει».

Μετά εκθείαζουν το κλίμα της
περιοχής:

● «Δεν υπάρχει δεύτερο στην
Ελλάδα. Έδω θάπρεπε να φέρ
νανε τους φυματικούς ν' αλλάζα
νε πνευμόνια μέσα σε μία βδομά
δα».

Και εναγωνιζόμενοι στις μεγά
λες πορείες που κάνουν μέχρι να
φτάσουν στα χειμάδια:

● «Μερικοί φορτώνουν τα ζων
τανά τους στα φορτηγά και τα
πάνε στην Κалаμπάκα. Άλλοι πά
λι τα δίνουν ο' ένα βοσκό και μ'
ένα μεροκάματο — πενίνα τα δη
γει στα πεδινά».

«Ερείς οι παλιοί, λέει ένας
ταβλικας, αυτές τις διαδρομές
τι κάνουμε δύο φορές το χρόνο.

Μία που πηγαιναμε και μία ρ'χο
μωστε. Μέτρα τα χρόνια μας να

ποιούμε τη Χωροφυλακή με το
τηλέφωνο.

—Και τί μισό παίρνετε γι' αυ
τό;

—340 δρχ. την ημέρα!

—Μέ τι τρέφεστε;

—Έχουμε απ' όλα τα καλά ά
ποθηκεύσει για να θγάδουμε δυό
χειμώνες — όχι ένα. Δεν θα
μας λείψει τίποτα. Έπειτα κυνη
γάμε κιάλας. Κτυπάμε λαγούς,
άγριογούρουνα, τα κάνουμε στα
φάβο και γλείφουμε και τα δα
κτυλά μας.

—Η γυναίκα σου τί λέει για
όλα αυτά;

—Ρώτα την ίδια. Νάτη πάει στη
δρύση. Έκεί κάτω.

Σάν εξορισμένοι

Παίρνω και γώ το δρόμο της
επιστροφής —γιατί με ζωντανά
τα φιδιά ότι ο χειμώνας όπου νά
ναι θα θάμει τη Σαμαρίνα.
Έχω και τους ντόπιους που
με δισχύουν —«γιά το καλο
μου» — γιατί σε λίγες ώρες θά
ναι άργα. (Έκείνοι βέβαια κλη
ήξεραν...).

Βασίλης Καδόδης

«Έφθασαν οι άρκοι»

Πρίν προλάβω να κατέβω στα
πεδινά, πληροφορήθηκα ότι ο χει
μώνας επέλασε —δριμύτερος παρά
ποτέ— στην περιοχή της Σαμαρί
νας. Το χιόνι σκέπασε τα πάντα
και συνετέλεσε ώστε να κοπεί κά
θε επικοινωνία με τον υπόλοιπο
κόσμο.

Μερικοί βοσκοί με 2.500 πρόβα
τα, κλείστηκαν στο Δοτικό και τα
βρίσκονται έτσι στο έλεος του πα
γετού. Τα «γυρνάντε» που ξεκίνη
σαν από τα Γρεβενά για να τους
ανοίξουν το δρόμο, γύρισαν πίσω
άπρακτοι.

«Ο πρόεδρος της Σαμαρίνας κ.
Ζήσης Νίκας — που έδρανε στη
Θεσσαλονίκη — που επιβεβαίωσε
τις πληροφορίες και πρόσθεσε:

«Δυστυχώς, δέ μπορώ να επικυ
νονησω με τους φύλακες του χω
ριού. Κόπρη ή τηλεφωνική γραμ
μή και δεν ξέρω τι κάνουν. Μα
θαίνω ότι στάλθηκαν αστυνομικά
το Στατό με πρόγραμμα για τους
αποκλεισμένους. Νομίζω ότι βρί

σκονται ακόμα και πάνω πέντε - έ
ξι οικογένειες. Εδώγος που φί
γαμε —και σεις και μες— αλλή
λικά θα μέναμε και πάνω —πέντε
έξι για πόσο καιρός.

Τόν ορόσηρο αν έλθει ότι
«μιά ομάδα από άρκοιδες επιβί
θηκε στους φύλακες της Σαμαρί
νας». Νά ή απάντησή του:

«Αυτό που ξέρω είναι ότι 15
άρκοιδες γυροφέρνουν το χωριό
και ψάχνουν να βρουν ευκαιρία να
εφορμήσουν και να κάνουν κατα
στροφές. Δεν άποσταλείται μερικές
απ' αυτές να μπήκανε στη Σαμαρί
να και να βρέθηκαν αντιμέτωποι
με τους φύλακες».

—Όποιοι ούν οι φύλακες: Κά
ποι γραφίστες ότι κρατούν πολε
μικά όπλα, Είναι αλήθεια αυτό;

—Όχι, κυνηγετικά είναι τα
όπλα τους. Είχαμε ζητήσει από
τους άρκοιους να τους εφοδίσ
σουν με πολεμικά όπλα, αλλά άρ
νήθηκαν.

Β. Κ.

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΑΜΑΡΙΝΑ

■ «Όπως μαθαίνουμε από τον
Πρόεδρο της Σαμαρίνας κ. Ζήση
Νίκας, προχωρεί κανονικά η δι
νομή του δρόμου που θα συνδέει
τη δρύση του Κόντορου με το Χε
λιμόδι και το Έπταχώρι.

■ Διατέθηκαν από τη Διεύθυνση
Γεωργίας 80.000 δρχ. που θα χρη
σιμοποιηθούν για τη διακλάτωση
του δρόμου Σαμαρίνας — Έπτα
χωρίου. Οι εργασιές θα αρχίσουν
τον Απρίλιο.

■ Το Κοινοτικό Συμβούλιο δεν
ένεγκρισε και πάλι την πρόταση του
Πρόεδρου, να θγούν στην δημο
πρασία τα οικόπεδα, των οποίων
τα σχέδια έχουν εγκριθεί από τη
Νομαρχία.

■ Ο νομαρχιακός δρόμος τε
λείωσε μέχρι την άγορά καθώς και
από τη διασταύρωση Κουρνούνας —
Μορμίνη μέχρι την Φαντίνα Ά
χουβη. Έτσι υπάχουν τρα δύο
καλοί δρόμοι για τη Σαμαρίνα.

■ Με απόφαση του ύφυπουργού
κ. Σουφλιά εγκρίθηκε κονδύλι 250.
000 δρχ. προκειμένου να διατεθεί
για τη μελέτη κατασκευής της γέ
φυρας Σαμαρίνας.

■ Όπως πληροφορηθήκαμε ά
πο τη Σαμαρίνα, ο ξεχωριστικός

σύλλογος «Νεομάργες Δημήτριος

άνελασε και προέβλεπε στη συστή
ρηση και στον εξοπλισμό των βρε
σών του χωριού.

Περαιτέρω πληροφορίες πε
ριμένουμε από το νέο πρόεδρο του
συνλόγου κ. Μάστακα.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΧΙΟΝ
ΣΤΗ ΣΑΜΑΡΙΝΑ

«Όπως μάς έγραψε ο κ. Μίλ
αδης Παπαθανασίου από τα Γρε
βενά, η πρόωση και έντελως έφα
νι θαρρυμενιά που έπληξε κ
ρίως τη Δυτική Μακεδονία, δημι
ούργησε σοβαρά προβλήματα και
στη Σαμαρίνα. Έτσι αποκλείστη
καν από τα χιόνια πολλά κοινά
πρόβατα και μεγάλα ζώα. Ενό
χως, βέβαια, που η ελίψη των ζω
οτροφών έγινε έγκαιρα, χάρις στις
δραστηριές φροντίδες της Νομαρ
χίας Γρεβενών και άποφασισμένη
μεγάλης ημίας.

Μερικοί μάλιστα συμπατριώτες
μεταφέρθηκαν από τη Σαμαρίνα
στα Γρεβενά με ελικόπτερο που
κατάφερε να προσγειωθεί στο
χώρο του Ξενοδοχείου. Τα άλλα
που έδημοσιεύθηκαν στον ήμε
ρο τύπο της Άθήνας για άγρια
λύκων και άρκωδων, ήταν επι
βολές και κανέναν κίνδυνο δεν
παρουσίαστανε στους έναπομέν
οντες κατοίκους.

Έπίσης η μηχανήματα δου
λεσαν επί τρείς συνεχείς μέρες και
κατάφεραν να ξεκαθαρίσουν τα πολ
λά χιόνια και να ανοίξουν τον
δρόμο.

'Από τα "Απαντα," του Κ. Κρυστάλλη

ΣΑΜΑΡΙΝΑ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

Εκ Σαμαρίνης κατήγετο επίσης
και ο περιώνυμος άνα την Ήπει
ρον μοναχό Δημήτριος, ο σύντρο
φος του άματολού Βλαχάδα, περ
ί του οποίου άφηγομεν να άφηγηθή
ο Γάλλος Ποιητής, όστις, ως λέ
γει, συνήγαγεν αυτούς και έπι
τών άρέων των μετά των στρατι
ωτών των και εν Ίωαννίνους ελ
θεν οίκιστος θηήκομεν κατά δια
ταγήν του Άλφ - πασι, όπου ο
Ποιητής διέτελες πρόξενος της
Γαλλίας, ως γνωστόν.

«Το μαρτύριον και ή επανάστα
σις του Βλαχάδα, λέγει ο ένθερ
μος όστις φάσκειν, πορητοίμαζον
τον θράνον άσθενούς τινας θνη
τούς, έχοντες ως μόνα όπλα την
προσέχνη και την παρρησία, έ
νός έξ εκείνων των λειτουργών
του Χριστού, των προουρισμένων
να στηρίξουν τους δεικούς εν τω
κοσμήτω κλιδων, και τον όποιον
το αίμα συγγερόμενον μετά του
πολεμιστού επανήγαγε διά του μαρ
τυρίου την τιμήν του χριστιανικού
όνόματος εις την πρώτην αίλην.

«Μας σκεπάζει το χιόνι και
γώ δεν μπορώ να κινηθώ παρά
μέχρι της δρύσης. Έκείνος πάει

γιά περιπολία ή γιά κυνήγι. Ε
ξείς τί γερός άνθρωπος είναι.
Θηρίο μοναχό. Δεκατόχρονα
τρέχουμε μαζί στα βουνά —μέ
στις άγριάδες, στα χιόνια. Με τις
οικονομίες μας σπουδαίως πε
ριβόμα φαγητό; Σκότωνε ο άν
δρας μου λαγούς, τους έφερνε
στο σπίτι και τους φορτώνονα
να έγω γιά να τους πώσω στην
Φιλιππιάδα. Άπό κεί τους έσταλ
να στα Γρεβενά. Χρόνια αὐτή ή
δουλεία μέχρι να τελειώσει το
σχολείο. Τώρα είναι κοινωνικός
λειτουργός στην Αίγινα. Στις φ
λακές.

«Το μαρτύριον και ή επανάστα
σις του Βλαχάδα, λέγει ο ένθερ
μος όστις φάσκειν, πορητοίμαζον
τον θράνον άσθενούς τινας θνη
τούς, έχοντες ως μόνα όπλα την
προσέχνη και την παρρησία, έ
νός έξ εκείνων των λειτουργών
του Χριστού, των προουρισμένων
να στηρίξουν τους δεικούς εν τω
κοσμήτω κλιδων, και τον όποιον
το αίμα συγγερόμενον μετά του
πολεμιστού επανήγαγε διά του μαρ
τυρίου την τιμήν του χριστιανικού
όνόματος εις την πρώτην αίλην.

«Μας σκεπάζει το χιόνι και
γώ δεν μπορώ να κινηθώ παρά
μέχρι της δρύσης. Έκείνος πάει

γιά περιπολία ή γιά κυνήγι. Ε
ξείς τί γερός άνθρωπος είναι.
Θηρίο μοναχό. Δεκατόχρονα
τρέχουμε μαζί στα βουνά —μέ
στις άγριάδες, στα χιόνια. Με τις
οικονομίες μας σπουδαίως πε
ριβόμα φαγητό; Σκότωνε ο άν
δρας μου λαγούς, τους έφερνε
στο σπίτι και τους φορτώνονα
να έγω γιά να τους πώσω στην
Φιλιππιάδα. Άπό κεί τους έσταλ
να στα Γρεβενά. Χρόνια αὐτή ή
δουλεία μέχρι να τελειώσει το
σχολείο. Τώρα είναι κοινωνικός
λειτουργός στην Αίγινα. Στις φ
λακές.

«Το μαρτύριον και ή επανάστα
σις του Βλαχάδα, λέγει ο ένθερ
μος όστις φάσκειν, πορητοίμαζον
τον θράνον άσθενούς τινας θνη
τούς, έχοντες ως μόνα όπλα την
προσέχνη και την παρρησία, έ
νός έξ εκείνων των λειτουργών
του Χριστού, των προουρισμένων
να στηρίξουν τους δεικούς εν τω
κοσμήτω κλιδων, και τον όποιον
το αίμα συγγερόμενον μετά του
πολεμιστού επανήγαγε διά του μαρ
τυρίου την τιμήν του χριστιανικού
όνόματος εις την πρώτην αίλην.

«Μας σκεπάζει το χιόνι και
γώ δεν μπορώ να κινηθώ παρά
μέχρι της δρύσης. Έκείνος πάει

γιά περιπολία ή γιά κυνήγι. Ε
ξείς τί γερός άνθρωπος είναι.
Θηρίο μοναχό. Δεκατόχρονα
τρέχουμε μαζί στα βουνά —μέ
στις άγριάδες, στα χιόνια. Με τις
οικονομίες μας σπουδαίως πε
ριβόμα φαγητό; Σκότωνε ο άν
δρας μου λαγούς, τους έφερνε
στο σπίτι και τους φορτώνονα
να έγω γιά να τους πώσω στην
Φιλιππιάδα. Άπό κεί τους έσταλ
να στα Γρεβενά. Χρόνια αὐτή ή
δουλεία μέχρι να τελειώσει το
σχολείο. Τώρα είναι κοινωνικός
λειτουργός στην Αίγινα. Στις φ
λακές.

«Το μαρτύριον και ή επανάστα
σις του Βλαχάδα, λέγει ο ένθερ
μος όστις φάσκειν, πορητοίμαζον
τον θράνον άσθενούς τινας θνη
τούς, έχοντες ως μόνα όπλα την
προσέχνη και την παρρησία, έ
νός έξ εκείνων των λειτουργών
του Χριστού, των προουρισμένων
να στηρίξουν τους δεικούς εν τω
κοσμήτω κλιδων, και τον όποιον
το αίμα συγγερόμενον μετά του
πολεμιστού επανήγαγε διά του μαρ
τυρίου την τιμήν του χριστιανικού
όνόματος εις την πρώτην αίλην.

«Μας σκεπάζει το χιόνι και
γώ δεν μπορώ να κινηθώ παρά
μέχρι της δρύσης. Έκείνος πάει

γιά περιπολία ή γιά κυνήγι. Ε
ξείς τί γερός άνθρωπος είναι.
Θηρίο μοναχό. Δεκατόχρονα
τρέχουμε μαζί στα βουνά —μέ
στις άγριάδες, στα χιόνια. Με τις
οικονομίες μας σπουδαίως πε
ριβόμα φαγητό; Σκότωνε ο άν
δρας μου λαγούς, τους έφερνε
στο σπίτι και τους φορτώνονα
να έγω γιά να τους πώσω στην
Φιλιππιάδα. Άπό κεί τους έσταλ
να στα Γρεβενά. Χρόνια αὐτή ή
δουλεία μέχρι να τελειώσει το
σχολείο. Τώρα είναι κοινωνικός
λειτουργός στην Αίγινα. Στις φ
λακές.

«Το μαρτύριον και ή επανάστα
σις του Βλαχάδα, λέγει ο ένθερ
μος όστις φάσκειν, πορητοίμαζον
τον θράνον άσθενούς τινας θνη
τούς, έχοντες ως μόνα όπλα την
προσέχνη και την παρρησία, έ
νός έξ εκείνων των λειτουργών
του Χριστού, των προουρισμένων
να στηρίξουν τους δεικούς εν τω
κοσμήτω κλιδων, και τον όποιον
το αίμα συγγερόμενον μετά του
πολεμιστού επανήγαγε διά του μαρ
τυρίου την τιμήν του χριστιανικού
όνόματος εις την πρώτην αίλην.

«Μας σκεπάζει το χιόνι και
γώ δεν μπορώ να κινηθώ παρά
μέχρι της δρύσης. Έκείνος πάει

γιά περιπολία ή γιά κυνήγι. Ε
ξείς τί γερός άνθρωπος είναι.
Θηρίο μοναχό. Δεκατόχρονα
τρέχουμε μαζί στα βουνά —μέ
στις άγριάδες, στα χιόνια. Με τις
οικονομίες μας σπουδαίως πε
ριβόμα φαγητό; Σκότωνε ο άν
δρας μου λαγούς, τους έφερνε
στο σπίτι και τους φορτώνονα
να έγω γιά να τους πώσω στην
Φιλιππιάδα. Άπό κεί τους έσταλ
να στα Γρεβενά. Χρόνια αὐτή ή
δουλεία μέχρι να τελειώσει το
σχολείο. Τώρα είναι κοινωνικός
λειτουργός στην Αίγινα. Στις φ
λακές.

«Το μαρτύριον και ή επανάστα
σις του Βλαχάδα, λέγει ο ένθερ
μος όστις φάσκειν, πορητοίμαζον
τον θράνον άσθενούς τινας θνη
τούς, έχοντες ως μόνα όπλα την
προσέχνη και την παρρησία, έ
νός έξ εκείνων των λειτουργών
του Χριστού, των προουρισμένων
να στηρίξουν τους δεικούς εν τω
κοσμήτω κλιδων, και τον όποιον
το αίμα συγγερόμενον μετά του
πολεμιστού επανήγαγε διά του μαρ
τυρίου την τιμήν του χριστιανικού
όνόματος εις την πρώτην αίλην.

«Μας σκεπάζει το χιόνι και
γώ δεν μπορώ να κινηθώ παρά
μέχρι της δρύσης. Έκείνος πάει

γιά περιπολία ή γιά κυνήγι. Ε
ξείς τί γερός άνθρωπος είναι.
Θηρίο μοναχό. Δεκατόχρονα
τρέχουμε μαζί στα βουνά —μέ
στις άγριάδες, στα χιόνια. Με τις
οικονομίες μας σπουδαίως πε
ριβόμα φαγητό; Σκότωνε ο άν
δρας μου λαγούς, τους έφερνε
στο σπίτι και τους φορτώνονα
να έγω γιά να τους πώσω στην
Φιλιππιάδα. Άπό κεί τους έσταλ
να στα Γρεβενά. Χρόνια αὐτή ή
δουλεία μέχρι να τελειώσει το
σχολείο. Τώρα είναι κοινωνικός
λειτουργός στην Αίγινα. Στις φ
λακές.

«Το μαρτύριον και ή επανάστα
σις του Βλαχάδα, λέγει ο ένθερ
μος όστις φάσκειν, πορητοίμαζον
τον θράνον άσθενούς τινας θνη
τούς, έχοντες ως μόνα όπλα την
προσέχνη και την παρρησία, έ
νός έξ εκείνων των λειτουργών
του Χριστού, των προουρισμένων
να στηρίξουν τους δεικούς εν τω
κοσμήτω κλιδων, και τον όποιον
το αίμα συγγερόμενον μετά του
πολεμιστού επανήγαγε διά του μαρ
τυρίου την τιμήν του χριστιανικού
όνόματος εις την πρώτην αίλην.

«Μας σκεπάζει το χιόνι και
γώ δεν μπορώ να κινηθώ παρά
μέχρι της δρύσης. Έκείνος πάει

γιά περιπολία ή γιά κυνήγι. Ε
ξείς τί γερός άνθρωπος είναι.
Θηρίο μοναχό. Δεκατόχρονα
τρέχουμε μαζί στα βουνά —μέ
στις άγριάδες, στα χιόνια. Με τις
οικονομίες μας σπουδαίως πε
ριβόμα φαγητό; Σκότωνε ο άν
δρας μου λαγούς, τους έφερνε
στο σπίτι και τους φορτώνονα
να έγω γιά να τους πώσω στην
Φιλιππιάδα. Άπό κεί τους έσταλ
να στα Γρεβενά. Χρόνια αὐτή ή
δουλεία μέχρι να τελειώσει το
σχολείο. Τώρα είναι κοινωνικός
λειτουργός στην Αίγινα. Στις φ
λακές.

«Το μαρτύριον και ή επανάστα
σις του Βλαχάδα, λέγει ο ένθερ
μος όστις φάσκειν, πορητοίμαζον
τον θράνον άσθενούς τινας θνη
τούς, έχοντες ως μόνα όπλα την
προσέχνη και την παρρησία, έ
νός έξ εκείνων των λειτουργών
του Χριστού, των προουρισμένων
να στηρίξουν τους δεικούς εν τω
κοσμήτω κλιδων, και τον όποιον
το αίμα συγγερόμενον μετά του
πολεμιστού επανήγαγε διά του μαρ
τυρίου την τιμήν του χριστιανικού
όνόματος εις την πρώτην αίλην.

«Μας σκεπάζει το χιόνι και
γώ δεν μπορώ να κινηθώ παρά
μέχρι της δρύσης. Έκείνος πάει

γιά περιπολία ή γιά κυνήγι. Ε
ξείς τί γερός άνθρωπος είναι.
Θηρίο μοναχό. Δεκατόχρονα
τρέχουμε μαζί στα βουνά —μέ
στις άγριάδες, στα χιόνια. Με τις
οικονομίες μας σπουδαίως πε
ριβόμα φαγητό; Σκότωνε ο άν
δρας μου λαγούς, τους έφερνε
στο σπίτι και τους φορτώνονα
να έγω γιά να τους πώσω στην
Φιλιππιάδα. Άπό κεί τους έσταλ
να στα Γρεβενά. Χρόνια αὐτή ή
δουλεία μέχρι να τελειώσει το
σχολείο. Τώρα είναι κοινωνικός
λειτουργός στην Αίγινα. Στις φ
λακές.

«Το μαρτύριον και ή επανάστα
σις του Βλαχάδα, λέγει ο ένθερ
μος όστις φάσκειν, πορητοίμαζον
τον θράνον άσθενούς τινας θνη
τούς, έχοντες ως μόνα όπλα την
προσέχνη και την παρρησία, έ
νός έξ εκείνων των λειτουργών
του Χριστού, των προουρισμένων
να στηρίξουν τους δεικούς εν τω
κοσμήτω κλιδων, και τον όποιον
το αίμα συγγερόμενον μετά του
πολεμιστού επανήγαγε διά του μαρ
τυρίου την τιμήν του χριστιανικού
όνόματος εις την πρώτην αίλην.

«Μας σκεπάζει το χιόνι και
γώ δεν μπορώ να κινηθώ παρά
μέχρι της δρύσης. Έκείνος πάει

γιά περιπολία ή γιά κυνήγι. Ε
ξείς τί γερός άνθρωπος είναι.
Θηρίο μοναχό. Δεκατόχρονα
τρέχουμε μαζί στα βουνά —μέ
στις άγριάδες, στα χιόνια. Με τις
οικονομίες μας σπουδαίως πε
ριβόμα φαγητό; Σκότωνε ο άν
δρας μου λαγούς, τους έφερνε
στο σπίτι και τους φορτώνονα
να έγω γιά να τους πώσω στην
Φιλιππιάδα. Άπό κεί τους έσταλ
να στα Γρεβενά. Χρόνια αὐτή ή
δουλεία μέχρι να τελειώσει το
σχολείο. Τώρα είναι κοινωνικός
λειτουργός στην Αίγινα. Στις φ
λακές.

«Το μαρτύριον και ή επανάστα
σις του Βλαχάδα, λέγει ο ένθερ
μος όστις φάσκειν, πορητοίμαζον
τον θράνον άσθενούς τινας θνη
τούς, έχοντες ως μόνα όπλα την
προσέχνη και την παρρησία, έ
νός έξ εκείνων των λειτουργών
του Χριστού, των προουρισμένων
να στηρίξουν τους δεικούς εν τω
κοσμήτω κλιδων, και τον όποιον
το αίμα συγγερόμενον μετά του
πολεμιστού επανήγαγε διά του μαρ
τυρίου την τιμήν του χριστιανικού
όνόματος εις την πρώτην αίλην.

«Μας σκεπάζει το χιόνι και
γώ δεν μπορώ να κινηθώ παρά
μέχρι της δρύσης. Έκείνος πάει

γιά περιπολία ή γιά κυνήγι. Ε
ξείς τί γερός άνθρωπος είναι.
Θηρίο μοναχό. Δεκατόχρονα
τρέχουμε μαζί στα βουνά —μέ
στις άγριάδες, στα χιόνια. Με τις
οικονομίες μας σπουδαίως πε
ριβόμα φαγητό; Σκότωνε ο άν
δρας μου λαγούς, τους έφερνε
στο σπίτι και τους φορτώνονα
να έγω γιά να τους πώσω στην
Φιλιππιάδα. Άπό κεί τους έσταλ
να στα Γρεβενά. Χρόνια αὐτή ή
δουλεία μέχρι να τελειώσει το
σχολείο. Τώρα είναι κοινωνικός
λειτουργός στην Αίγινα. Στις φ
λακές.

«Το μαρτύριον και ή επανάστα
σις του Βλαχάδα, λέγει ο ένθερ
μος όστις φάσκειν, πορητοίμαζον
τον θράνον άσθενούς τινας θνη
τούς, έχοντες ως μόνα όπλα την
προσέχνη και την παρρησία, έ
νός έξ εκείνων των λειτουργών
του Χριστού, των προουρισμένων
να στηρίξουν τους δεικούς εν τω
κοσμήτω κλιδων, και τον όποιον
το αίμα συγγερόμενον μετά του
πολεμιστού επανήγαγε διά του μαρ
τυρίου την τιμήν του χριστιανικού
όνόματος εις την πρώτην αίλην.

«Μας σκεπάζει το χιόνι και
γώ δεν μπορώ να κινηθώ παρά
μέχρι της δρύσης. Έκείνος πάει

γιά περιπολία ή γιά κυνήγι. Ε
ξείς τί γερός άνθρωπος είναι.
Θηρίο μοναχό. Δεκατόχρονα
τρέχουμε μαζί στα βουνά —μέ
στις άγριάδες, στα χιόνια. Με τις
οικονομίες μας σπουδαίως πε
ριβόμα φαγητό; Σκότωνε ο άν
δρας μου λαγούς, τους έφερνε
στο σπίτι και τους φορτώνονα
να έγω γιά να τους πώσω στην
Φιλιππιάδα. Άπό κεί τους έσταλ
να στα Γρεβενά. Χρόνια αὐτή ή
δουλεία μέχρι να τελειώσει το
σχολείο. Τώρα είναι κοινωνικός
λειτουργός στην Αίγινα. Στις φ
λακές.

«Το μαρτύριον και ή επανάστα
σις του Βλαχάδα, λέγει ο ένθερ
μος όστις φάσκειν, πορητοίμαζον
τον θράνον άσθενούς τινας θνη
τούς, έχοντες ως μόνα όπλα την
προσέχνη και την παρρησία, έ
νός έξ εκείνων των λειτουργών
του Χριστού, των προουρισμένων
να στηρίξουν τους δεικούς εν τω
κοσμήτω κλιδων, και τον όποιον
το αίμα συγγερόμενον μετά του
πολεμιστού επανήγαγε διά του μαρ
τυρίου την τιμήν του χριστιανικού
όνόματος εις την πρώτην αίλην.

«Μας σκεπάζει το χιόνι και
γώ δεν μπορώ να κινηθώ παρά
μέχρι της δρύσης. Έκείνος πάει

γιά περιπολία ή γιά κυνήγι. Ε
ξείς τί γερός άνθρωπος είναι.
Θηρίο μοναχό. Δεκατόχρονα
τρέχουμε μαζί στα βουνά —μέ
στις άγριάδες, στα χιόνια. Με τις
οικονομίες μας σπουδαίως πε
ριβόμα φαγητό; Σκότωνε ο άν
δρας μου λαγούς, τους έφερνε
στο σπίτι και τους φορτώνονα
να έγω γιά να τους πώσω στην
Φιλιππιάδα. Άπό κεί τους έσταλ
να στα Γρεβενά. Χρόνια αὐτή ή
δουλεία μέχρι να τελειώσει το
σχολείο. Τώρα είναι κοινωνικός
λειτουργός στην Αίγινα. Στις φ
λακές.

«Το μαρτύριον και ή επανάστα
σις του Βλαχάδα, λέγει ο ένθερ
μος όστις φάσκειν, πορητοίμαζον
τον θράνον άσθενούς τινας θνη
τούς, έχοντες ως μόνα όπλα την
προσέχνη και την παρρησία, έ
νός έξ εκείνων των λειτουργών
του Χριστού, των προουρισμένων
να στηρίξουν τους δεικούς εν τ

ΑΠΟ ΤΟ ΕΠΟΣ ΤΟΥ 1940

"Εβγα ψηλά στο Σμόλικα ἀπάν' στη Σαμαρίνα

Οι πιο μεγάλοι στην ηλικία θυμούνται... Οι μικρότεροι ακούνε παραξενεμένοι... Οι μεγάλοι ανιστορούνε το θαύμα του '40. "Εχουν να λένε για το ξάφνιασμα της ιταλικής προσβολής" για τ' όδικο και την θρίσιν του 'Ιταλού φασίστα... για το "Αέονα" την βαρεία ἀπειλή... για το πολέμου το πλάκωμα... Μά ανιστορούν και το τίνιγμα του "Εθνους στο ξύπνημα της λεδεντιάς" για την ψυχωμένη εκείνη υποδοχή του πολέμου... για το σύσσωμο «παρών» από μικρούς και μεγάλους... για το θρυλικό «ΟΧΙ» του 'Ελληνικού λαού την εὐψυχία και την τόλμη... «Με το χαμόγελο στα χείλη πᾶνε οι φαντάροι μας μπροστά».

Κι ἤρθαν οι πρώτες νίκες και δόνησαν την ελληνική ψυχή! τις περιμένε' κι ἀμέσως τις ἔκανε τραγούδι' γέμισαν οι πλατείες ἀπὸ τοὺς πανηγυρισμοὺς κι οἱ οὐρανοὶ μας ἀπὸ τοὺς χαρμόσυνους ἤχους, πού ἀπ' τὰ καμpanαριὰ διαλαλοῦσαν τὸν θρίαμβον...

Καὶ τὸ δημοτικὸ τραγούδι σὲ τόνο λεβέντικο, διθυραμβικὸ, ἐπλεξε ἀμέσως τὸν στίχο.
—Τί ἔχεις, καμμένη κόρακα,
πού σκούζεις καὶ φωνάζεις;
Μήνα διψᾷς γιὰ αἶματα,
μήνα πεινᾷς γιὰ σάρκες;
Πέτα ψηλά στὸ Λάμποβο,
ψηλά στὸ Τεπελένι,
πού πολεμοῦν τ' ἀδέρφια μας
με τοῦ 'Ιταλοῦ τ' ἀσκήρια.

Εὐθύς ἀμέσως τὸ ἱστορικὸ αὐτὸ δημοτικὸ τραγούδι πηδαίει ἕκα τὸν εἰκοσι χρόνια πίσω καὶ ἐνώνει τὸ '40 με τὸ '21. Με τὴν γλώσσα του τραγουδαίει τὴν νέα ἐθνικὴ δόξα! λέει καὶ ἡ ζωὴ ἀπὸ τὰ κορφοβούνια τῆς κλεφτουριάς, πού κρυφοκουβέντιαζε με τὸ φεγγάρι καὶ με τὰ πουλιά, ἔδωσε σὲ μιὰν ἀκομμάτιαστη συνέχεια τὴν ἐθνικὴ συνείδηση ἔτσι, ὥστε ἡ ζωὴ πού κύλησεν ἀνάμεσα στὴν μιὰ δόξα καὶ στὴν ἄλλη νὰ μὴν εἶναι, παρὰ τὸ γύρισμα μιᾶς σελίδας. Ὁ "Ελληνας τοῦ 1940 βρῆκε τὸν ἑαυτὸν του στὸν βουνήσιον ἀέρα τοῦ 1821. "Άλλως τε καὶ ὁ ἀγῶνας τοῦ '21 πάνω στὰ βουνὰ κερδήθηκε, καὶ τοῦ '40 ἡ ἐποποιία στὰ βουνὰ μας πάλι ἐστυλίστηκε! τί κι ἂν τὰ πρώτα ἤταν ὅταν τὸ Μωριά καὶ τὰ δευτέρα στὴν "Ηπειρο καὶ στὴ Μακεδονία; Κι αὐτὰ κι ἐκεῖνα "Ελλάδα εἶναι!

Μὰ τὸ τραγούδι δὲν τὰ λέει ὅλα αὐτὰ! δὲν εἶναι φλύαρο. Βιάζεται νὰ δώσῃ τὴν ἐντύπωση πού ἀστραποβόλῃσε μέσα στὸν καθρέφτη τῆς ψυχῆς. Καύχημα μαζὶ καὶ ἀναγνώρισις κι εὐγνωμοσύνη καὶ θαυμασμὸς ὁ τέταρτος στίχος —πού πολεμοῦν τ' ἀδέρφια μας με τοῦ 'Ιταλοῦ τ' ἀσκήρια—. "Ενας ἀγῶνας ἀνισος, ἀγῶνας θυσιᾶς καὶ ἀμετροῦ ἥρωϊσμοῦ κλειόμενος σὲ τέσσερες λέξεις! κι ἐκεῖνο «τ' ἀδέρφια μας» πόσο βάρος στοργῆς κλείνει μέσα στὸ ὅλον ποίημα! Θὰ μπορούσε νὰ λὲν ἐξ ἴσου πετυχημένα: οἱ "Ελληνες δὲν τὸ λέει! γιὰ αὐτὸς πού τῶγραφε τὸ τραγούδι ποινὰ δὲν εἶναι ἔννος; τ' ἀδέρφια μας πολεμοῦν ἐπάνω στὰ βουνὰ καὶ ἡ δική μας καρδιά τρέμει καὶ κρύνει καὶ βουρκώνει... καὶ γονατιστὴ παρακαλεῖ τὴν Παναγία.

Μιὰ ἄλλη παραλλαγή τοῦ τραγουδιοῦ ἀπὸ τὰ Γρεβενά —ἡ πρώτη εἶναι ἀπὸ τὸ Μεσολόγγι— ἔχει αὐτὰ τὰ λόγια:

—Τί ἔχεις, βρὲ μαῦρε κόρακα,
καὶ σκούζεις καὶ φωνάζεις;
Μήνα διψᾷς γιὰ αἶματα,
γι' ἀνθρώπινα κουφάρια;

...
"Εβγα ψηλά στὸ Σμόλικα,
ἀπάν' στὴ Σαμαρίνα,
νὰ ἰδῇς κορμὰ ἰταλικά,
γεμίσαν οἱ χαράδρες.

Εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐθνικῆς ἀντιστάσεως πάνω στὰ κα-

κοτράχαλα βουνὰ τοῦ Σμόλικα καὶ τῆς Σαμαρίνας... γεμίσαν οἱ χαράδρες ἀπὸ ἰταλικά κορμὰ. Χωρὶς θριαμβολογήματα φηνὰ καὶ παραπάνω λόγια! ὅταν ὁ ἔχθρος σου εἶναι ἀψυχο κορμί, τί χρειάζονται τὰ πάρα πέρα; εἶναι δουλεῖα τοῦ κόρακα τέτοια ταφή.

Τὸ πάρα πάνω τετράστιχο φαίνεται πῶς εἶναι ὁ ἀρχικός πυρήνας τοῦ τραγουδιοῦ! πρῶτο ἀπ' ὅλα τραγουδαίει λιτά, γοργά, ἀπὸ τὸ ἀποτέλεσμα τὴν νίκη.

Ὅμως, ἐκεῖνος ὁ πόλεμος, ὁ πόλεμος τοῦ 1940, προχώρησε καὶ στὸ 1941. Καὶ τότε, χωρὶς νὰ καμφθῇ ἡ παλληκαριά καὶ ἡ αὐτοθυσία —ἴσα ἴσα κορυφώθηκε— ὁ διπλὸς ἔχθρος, ὁ "Ιταλὸς καὶ τὸ χιόνι πρώτα, ὁ "Ιταλὸς κι ὁ Γερμανὸς ὕστερα, σκόρπισε τὸν θάνατο στοὺς "Ελληνες πού τοὺς ἐζήλεψαν οἱ ἥρωες. Καὶ τὸ τραγούδι γύρισε τὴν καύχησι στὸ θρῆνο! δείγμα καὶ τοῦτο τῆς εὐκαμψίας καὶ τῆς πλαστικότητος τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ, πού ἀνίχνει τίς περιστροφές καὶ περνᾷ ἀπὸ τὴν μιὰ κατάσταση στὴν ἄλλη! ἀπὸ τὴν χαρὰ στὴν θλίψη, ἀπὸ τὴν εὐχὴ εὐτυχίας στὴν ταπείνωσι, ἢ κι ἀπὸ τὴν ἄκρα δυστυχία στὸ ξάφνιασμα τῆς χαρᾶς πολλές φορές. Ἐκεῖνο πού ἐνδία φέρει πάντα εἶναι τὸ νόημα τῶν γεγονότων, ἡ ψυχὴ τῶν πραγμάτων. Συνεχίζει λοιπὸν τὸ δημοτικὸ τραγούδι σὲ δύο τρίστιχα τὴν πονεμένη συνέχεια μιᾶς ἐνδοξῆς ἀρχῆς.

5. Ἐκεῖ θὰ ἰδῇς τὰ αἶματα,
ἐκεῖ θὰ ἰδῇς τὴν σάρκα,
ἐκεῖ κορμάκια κείνονται,
ἥρωικοι τοσλιάδες,
τοσλιάδες τοῦ Τριάντα - Ἐννιά
καὶ τοῦ Σαράντα - Δύο.
Δὲν ἔχουν μάννα νὰ τοὺς δῇ,
ἀδέρφια νὰ τοὺς κλάψουν.
Ἐχουν τοὺς ὅλμους συντροφιά,
προσκέφαλο μιὰ μέτρα,
καὶ γι' ἀπανωσκεπασματα
τοὺς πάγους καὶ τὰ χιόνια.

Ἡ μνημόνευσις τῶν ἥρωϊκῶν εὐζωνικῶν ταγμάτων 39 καὶ 42 δίνει ἰδιαίτερη ἱστορικὴ σημασία στὸ ποίημα, κλείνοντας μέσα τῆς κι ἕνα τόνο ἀγνωρισεως καὶ εὐγνωμοσύνης γιὰ τοὺς ἐπώνυμους ἐκείνους μάρτυρες τῆς ἐθνικῆς τιμῆς πού «ἔπεσαν ἥρωϊκῶς μαχόμενοι» στὰ «προκεχωρημένα φυλάκια» τῆς "Ελληνικῆς Πατρίδος! εἶναι μαζὶ καὶ μιὰ ὑπόσχεσις πῶς δὲν θὰ ξεχασθοῦν.

Κι ἀκολουθεῖ τὸ κλάμα τοῦ ἐθνικοῦ πλέον τραγουδιοῦ, πού ἀναπληρώνει τὴν μάννα καὶ τ' ἀδέρφια, πού δὲν εἶναι μπορετὸ νὰ φθάσουν τόσο ψηλά, νὰ ἀναρριχθοῦν ἐκεῖ ὅπου ἡ Δόξα διαβαίνει μονάχη, γιὰ τίς νεκρώσιμες τιμές! ἡ μοναξιά - κλῆρος αὐτῶν ποῦναι στίς κορυφές φθασμένοι —εἶναι ὁ δίκαιος ἀπὸ τῆς δραματικῆς σκηνῆς ὅπου τοὺς νεκροὺς ἀδελφούς μας συντροφεύουν οἱ ὅλμοι, μιὰ πέτρα καὶ τοὺς σασθάνει τὸ χιόνι με τὰ παγωμένα πανωσκεπασματα, πάλιν μιὰ ἄλλη Ζωὴς. Τὸ τελευταῖο δίστιχο εἶναι παραλλαγή τοῦ παλαιοῦ δημοτικοῦ ἀπὸ τὸ '21 «Τοῦ Δράμαλη». Ἐτοῖ ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος τοῦ τραγουδιοῦ τοῦ 1940 κλείνει τὴν καινούργια ἐθνικὴ ἐποποιία μέσα στὸν ἥρωϊκὸ κύκλο τῶν ἀσμάτων με τὰ ὅποια τὸ Γένος ἔψαλε τὰ κατορθώματά του ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πού ἀντιλαλοῦσαν τὰ Βυζαντινὰ βούκινα «στὰ μαρμαρένια ἀλώνια» τοῦ Διγενῆ, κι ἀκόμα ὕστερα πού τὰ βουνὰ «βαραίνε» ἡ κλεφτουριά, οἱ Κολοκοτρωναῖοι! καὶ τώρα «ψηλά στὸ Λάμποβο, ψηλά στὸ Τεπελένι» ὅπου ἡ ἴδια φυλὴ δικεδικεῖ με τίς θυσίες τῆς τῆς ἱστορικῆς δικαιώματα. Ἡ ἴδια ψυχὴ καὶ τότε καὶ τώρα.

Ἡ ἴδια πάντα ἀπόφασις: ἡ θυσία. Κι ὁ ἴδιος πάντα τραγικὸς ἐπίλογος: ἡ θυσία.

"Ενα ὁδοιπορικὸ τοῦ ΚΩΣΤΑ ΜΠΙΡΚΑ

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ (ἀπ' τὴν Πίνδο ὡς τὴ θάσο)

ΠΕΡΙΒΟΛΙ: "Ενα ἄλλο ἀλπικὸ θέρετρο τῆς Πίνδου

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

Ἡ ἐδαφικὴ ἔκτασις τῆς Βάλεα Ντουεκάτα ἐκτείνεται σὲ μιὰ μακρόστενη λωρίδα γῆς, κατὰ μῆκος τοῦ ἐθνικοῦ δρόμου καὶ ἀνάμεσα στὰ κράσπεδα τῶν δυὸ ὁμόμων λόφων με τὰ δυὸ ξωκλήσια τοῦ «Ἀη Σωτήρα», καὶ τοῦ «ἀρουλ ἄλμου» (ἀσπροπότημου) τοῦ Περιβολιοῦ, πού πὶο κάτω αἰγίζει με τὸ ἀνώνυμο ποτάμι τῆς Ἀδδέλλας, σ' ἕνα μῆκος (ὡς τὴν «Κεάτρα ἄλμου») ἀπὸ κάπου 5—6 χιλιόμετρα, καὶ πλάτος ὅχι μεγαλύτερο ἀπὸ 300—400 μέτρα, σὲ μιὰ ἐπίπεδη σχετικὰ ἐπιφάνεια, μιᾶς ἡμερῆς παραποτάμιας κοιλάδας. Ἡ κοιλάδα διαυλακώνεται ἀπὸ ἀπανωτὲς μικρές καμπύλες —ραχοῦλες, πού κατεβαίνουν ἀπὸ ψηλά καὶ φτάνουν ὡς τὴ δημοσιὰ τοῦ δρόμου, σχηματίζουν σειρὰ ἀπὸ διαδοχικὲς ἐδαφικὲς πτυχώσεις καὶ γραφικὸς θύλακες δεξιά καὶ ἀριστερὰ τῆς δημοσιᾶς, προσδίδοντας μιὰ περίσσια γραφικότητα στὸ ὅλο τοπίο.

Ἀπ' τὴν εἰδυλλιακὴ αὐτὴ γραφικότητα, καθὼς τὸ λεωφορεῖο προχωρεῖ, πότε πὶο γρήγορα, πότε πὶο ἄργα, λόγω τῶν πυκνῶν στρωφῶν τοῦ δρόμου, ἀρπάζων «διαβατάρικα» ὅ,τι προλαβαίνει νὰ πάρει τὸ μάτι καὶ νὰ ὀπσιπώσει, νὰ συκρατήσῃ ἡ μνήμη. Γιατὶ τὸ κάθε «κλώσιμο» τοῦ δρόμου, βγάζει κιόλας τὸ λεωφορεῖο καὶ σ' ἕνα καινούργιο τοπίο ἢ σὲ μιὰ ἄλλη, διάφορη ὅψη τοῦ γενικοῦ τοπίου, πού ἡ μιὰ εἶναι ὠραιότερη ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἢ ἔχει μιὰ δική της ἰδιαίτερη χάρι πού σὲ ἀπορροφᾷ καὶ σὲ γοητεύει... Μικρὰ λιθαδοτόπια, γραφικὲς δειντροσταδὲς καὶ ραχοῦλες, ἥκιω μένα δρομάκια, πυκνόφυτα ἀπὸ δροσεροὺς βλαστοὺς, πουννᾶρι καὶ πιεζάρι. Ὅλα αὐτὰ τὰ χωριστὰ μικρὰ τοπία μπαίνουν στὸ πρᾶσινο πλαίσιο τοῦ γενικοῦ τοπίου, χρωματίζουν, ὅπως οἱ πινελιὲς ἕνα κάδρο, τὸ πανοραμικὸ θέμα καὶ θέαμα τοῦ ὅλου τοπίου. Τάτρωγα, ἔτσι, ὅλα αὐτὰ με τὰ μάτια καὶ γέμιζε ἡ ψυχὴ ἀπὸ εὐφροσύνη καὶ φῶς. Πῶς νὰ τὰ προλάβω, ὅμως, ὅλα; Ὡσπου νὰ συνέλθω ἀπὸ τὴν ὁμορφίαν τοῦ ἐνός.

ΜΙΑ ΧΕΙΡΟΝΟΜΙΑ ΕΠΑΙΝΕΤΗ

Ἡ Κα Φανὴ Παπαδήμα πού ἀπὸ χρόνια διαμένει μόνιμα στὴ Βιέννη ἔδειξε πολλὰς φορές ἐμπρακτὰ τὴν ἀγάπη της γιὰ τὴν πατρίδα τῆς τῆς Σαμαρίνας.

Τώρα ὅμως ξεπέρασε κάθε προηγούμενο, ἐμβάζοντας ποσὸ δέκα χιλιάδων (10.000) δρχ., μέσω τοῦ κ. Τάσου Καλμπογκλίνη (Τερίκαλα), γιὰ νὰ χρησιμοποιηθῇ στὴ κατασκευὴ τοῦ δρόμου πού ὀδηγεῖ ἀπὸ τὸ Χάνι στὸ Ξενοδοχεῖο.

Εἶναι χαρακτηριστικὴ τῆς ἀγάπης της, ἀλλὰ καὶ τῆς γενναιοδωρίας της αὐτὴ ἡ ἐξαιρετικὴ χειρονομία. Καὶ ἐλπίζομε ὅτι θὰ εὕρει μιμητές.

Πάντως, εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ ὑπενηλώσουμε ὅτι γιὰ τὸν δρόμο αὐτὸ ἀπὸ τριετίας οἱ Ἀφοὶ Ἰω. Καντώνια ἔθεσαν στὴ διάθεσιν τῆς Κοινότητος Σαμαρίνας ποσὸ δρχ. ἑκατὸ χιλιάδων (100.000), σὰν δωρεά, με τὴν προϋπόθεσιν ὅτι ἡ κατασκευὴ τοῦ δρόμου θὰ περιλάβει καὶ τὸ τμήμα τοῦ δρόμου πού ὀδηγεῖ πρὸς τὸ σπίτι τους. Σκεφτεῖτε, λοιπὸν, ὅτι ὑπάρχουν στὴ διάθεσιν τῆς Κοινότητος ἄλλες 100.000 δρχ., ἀπὸ τριετίας, καὶ ἀκόμα δὲν ἀξιοποιήθηκαν, γιὰ τὴν κατασκευὴ, τουλάχιστο ἐνὸς ἐσωτερικοῦ δρόμου!

τὸ λεωφορεῖο ἔστριβε κιόλας μιὰ νέα καμπὴ τοῦ δρόμου, καὶ στὰ ἐκκληκτὰ μάτια προβάλλει μιὰ ἄλλη, τὸ ἴδιο εἰδυλλιακὴ, θωριά τοῦ τοπίου: ἐδῶ ἀπλώνεται ἕνα μικρὸ πρᾶσινο λιβάδι πού σοῦρχεται νὰ κατέβει ἀπὸ λεωφορεῖο, νὰ τρέξει, νὰ κυλιστεῖς πάνω στὸ πρᾶσινο γρασιδί του καὶ πὶο πέρα, ἕνα χλοισμένο κομμάτι γῆς σχηματίζει ἕνα πρᾶσινο «φιόρδ» μέσα σὴ κοίτῃ τοῦ ποταμοῦ, σὲ τραβᾷ νὰ πᾶς, νὰ σαλτάρεις ἀπ' αὐτὸ, μιὰ βουτιά στὸ ἀφρισμένο νερὸ πού γοργοκυλάει —ἀκούς τὸ κρουστάλλινο βουητὸ του. Καὶ πὶο ἐκεῖ, σὲ ἕνα ἀπὸ «ὀφιοειδῆ» τοῦ «κλώσιμα» τῆς δημοσιᾶς, τὰ δυὸ μικρὰ ποτάμια τῶν δυὸ ἀδελφῶν χωριῶν, με τὰ «καγκέλια» καὶ τὰ «φιόρδ» τους, πού ἐνώνουν ἐδῶ ἀδελφικά τὰ νερά τους: αὐτὸ τῆς Ἀδδέλλας πού ἔρχεται ἀπὸ τὴ Βασιλίτσα με τοῦτο τοῦ Περιβολιοῦ, πού ἔρχεται ἀπὸ τὸ Αὐγὸ (Ἀῶο). Καὶ κυλοῦν τώρα τὰ γάρφα νερά τους μαζὶ σὲ μιὰ κοινὴ ἀδελφικὴ κοίτῃ. Αὐτὴ ἡ κοίτῃ θὰ αἰετίζει πὶο κάτω με τὴν κοίτῃ τοῦ Βενέτικου. Καὶ αὐτὴ πάλι, με τὴν σειρὰ της, θὰ χωθεῖ στὴ μεγάλη κοίτῃ τοῦ Ἀλιάκμονα —ὅλα νεροσυρμές τῆς Πίνδου πρὸς τὸ Θερμαϊκὸ. Πόσο ταιριαστὰ εἶναι ἐδῶ τὰ λόγια τοῦ ποιητῆ:

«Μεγάλον ποτάμι, γεναῖο, δυνατό,
Ἀλιάκμονα

ραχοκοκαλίᾳ ἐσὺ τῆς πατρίδας
κύλα τὰ νερά σου ἄργα.
Προχώρα ἔτσι ὅλο καὶ πὶο μπροστά. Ἡ καρπίζεις τὴ γῆ
νὰ δίνεις ζωὴ ὅπου διαβαίνεις»
(Γ. Γαλανός: «Ὁδοιπορία», '74).
Τ' ἀδελφωμένα τώρα ποτάμια πλέκουν στὸ κατέβασμά τους μιὰ ὁμορφὴ δαντέλλα με ὁμορφὰ ζω—ζάκ, κολπίσκους καὶ «φιόρδ», πού προσδίνουν μιὰ ἄλλη πρόσθετη ὁμορφίαν στὴν ὁμορφίαν ἡδῆ ττοῦ γενικοῦ τοπίου τῆς Βάλεα Ντουεκάτα.

Γύρω εἶναι μιὰ μέρα χαρὰ θεοῦ. Μέσα στὸ χρυσαφὶ τοῦ ἡλίου, ἡ ὁμορφία στὰ πόσκια καὶ στὰ ἔσφατα τῆς ὁνειρένιας κοιλάδας γίνεται δυὸ φορές ὁνειρένια. Ἡ φύση κελαηδοῦσε με χίλια πρᾶσινα στόματα. Μοσκοβολοῦσε ἡ φέρε μὲσα στὴν πλούσια χλόη, θροῦζε τὸ πεῦκο στίς πλαγιές, μουρμούριζε τὸ νερὸ στὰ ρυάκια, γοργὰ θορυβώδιστα κυλοῦν τὰ δυὸ ποτάμια στὴν κοινὴ κοίτῃ τους. Ἀπ' τὰ ἔαγγατα καὶ τὰ σούκια τῶν δέντρων, ἀπ' ὅλα τὰ «παράθυρα» —ἀνοίγματα τῶν γύρω δασῶν, ἔβλεπες πέρα τὰ γαλάζια βουνὰ νὰ λαμποκοποῦν στὸν ἥλιο, σ' ἕνα σπάνιο πανόραμα. Ὡ, φύση, πόσο εἶσαι ὁμορφὴ, σὰν σὲ ζεῖ κανεῖς «ἐξονιαστος», σ' ἕνα εἰρηνικὸ ταξίδι στὴ χώρα σου καὶ στὸν τόπο του.

(Συνεχίζεται)

Ἡ ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ ΤΟΥ Κ. ΜΙΛΤ. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴν 1η σελ.

νας ἀπλῶς μέλος τοῦ Συλλόγου. Σὲ πρακτικὸ πού συντάχθηκε στὴ συνέχεια καταχωρήθηκαν οἱ ἀπόψεις μας. Καὶ με πρωτόκολλο παρέδωκα τὸ ἀρχεῖο τοῦ Συλλόγου καὶ τὸ ταμεῖο με 53.700 δρχ.

Πράγματι ὁ Σύλλογός μας ἔκαμε πολλὰ ἔργα τὸ περασμένο καλοκαίρι, πού ἦταν προγραμματισμένα νὰ γίνουν γιὰ τὴν ἐπέτειο τῆς συμπληρώσεως τῶν 20 χρόνων του ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του, γιὰτὶ εἴχαμε καὶ χρόνον καὶ χρήμα. Φέτος ἀνέβηκαν ἐνωρίς στὸ χωριὸ, γιὰ παραθέρισιν μέλη τοῦ Δ. Συμβουλίου καὶ ἀνέλαβαν γρήγορα τὴν φροντίδα γιὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν προγραμματισμένων ἔργων. Τὸ δὲ Δασαρχεῖο μᾶς ἔδωσε ἑκατὸ καὶ πλέον πασσάλους γιὰ τὴν περίφραξιν τοῦ ρέματος τοῦ «Ἀἰ Λιά. Δι-ὠρθωσε τὴν αὐλὴ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Νεομάρτυρος Δημητρίου, δι-ὠρθωσε με συνάξι τοὺς τοίχους τῆς αὐλῆς τῆς ἐκκλησίας καὶ ἔγκατέστησε δευτέρου θρόνου στὴ μέση τοῦ περιβόλου γιὰ πτόσιμα ὀλων τῶν δένδρων του καὶ ἐφύτευσε σ' αὐτὸν πολλὰ δένδρα τριανταφυλλίς καὶ θάμνους.

Ἐλαβε τὴν πρωτοβουλία γιὰ τὴν ἐγκατάστασιν θρόνου στὴν αὐλὴ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἀἰ - Λιά, ἔργο πού κόστισε 33.500 δρχ. Ὁ Σύλλογος διέθεσε ἀπὸ τὸ ταμεῖο του 10.000 δρχ., ἡ Κοινότης ἄλλες 10.000 δρχ., ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐπιτροπὴ 3.500 δρχ., οἱ οἰκογένειες τῆς συνοικίας τοῦ Ἀἰ Λιά ἄλλες 10.000 δρχ. (Δημ. Ἰω. Σιδερίτα, Δημ. Μαλίτσα, Ἀλ. Γκούντα, Α. Μαλίτσα, Ἀλ. Μαλίτσα, Λούλα Λυγοῦρα, Ντόβα, Δημ. Κοκκόπη). Καὶ ἔτσι μιὰ ἑλλειψη καὶ ἀνάγκη πού ἐπὶ χρόνια βασάνιζε τοὺς κατοίκους καὶ προβληματίζει συνέχευε τὴν Κοινότητα, τακτοποιήθηκε. Ἀμεσο καλὸ, πού δῆγχε ἀπὸ τὴν ἐγκατάστασιν θρόνου στὴν αὐλὴ τοῦ Ἀἰ Λιά, εἶναι τὸ πρᾶσινο, πού δημιουργήθηκε καὶ θὰ δημιουργηθῇ στὴν αὐλὴ της καὶ στὸν γύρω χώρο. Κατὰ ἑκατοντάδες φυτεύτηκαν ἤδη τὰ καλλωπι-

στικά δένδρα καὶ θάμνοι, πού ἀνδιαφύγουν τὴν καταστροφὴ τους ἀπὸ τὰ ἀδέσποτα ζῶα, θὰ χαρίσουν μιὰ ἀνείπωτη ὁμορφίαν στὸ χωριό.

Ἐφραξε με τοὺς πασσάλους, πού μᾶς ἔδωσε τὸ Δασαρχεῖο καὶ ἄλλους σιδερένιους πού εἶχεν ὁ Σύλλογος ἀπὸ διετίας γύρω γύρω τὸ ρέμα τοῦ Ἀἰ Λιά, με ἄμεσο ἀποτέλεσμα νὰ ζωντανέψουν τὰ δενδρύλια, πού ρύττειν κατὰ χιλιάδες στίς πλαγιές του τὸ Δασαρχεῖο τὸν περασμένο Μάρτη.

Ἐφραξε, ἐπίσης, με σιδερένια σάλους, σίτα καὶ ἀγκιστρωτὸ σύρμα τὸν χώρο πού εἶναι μπροστὰ ἀπὸ τὴν πόρτα τῆς αὐλῆς τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἀἰ Λιά, καὶ πρὸς τὴν πλευρὰ τοῦ χειμάρρου καὶ τὸν φύτεψε με πολλὰ πευκάκια, ἀμυγνί-ες, θάμνους, τριανταφυλλίς κ.ά. καὶ τὸν προετοιμάζει γιὰ πᾶν.

Γιὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων αὐτῶν στὸν Ἀἰ Λιά βοήθησαν τόσο μέλη τοῦ Συλλόγου, ὅσο καὶ ἄλλοι κάτοικοι, πού πρόθυμα ἔπρεξαν γιὰ νὰ γίνουν τὰ ἔργα αὐτά, πού θὰ χαρίσουν πρᾶσινο καὶ ὁμορφίαν στὸ χωριὸ καὶ θὰ ἐξαφανισθῇ ἡ ἀσχήμια τῆς γύμνιας ἀπὸ πρᾶσινο, πού ὑπῆρχε στὸ ρέμα.

Ἡ Κοινότης μας πρόθυμα δέχθηκε προσωπικὴ ἐργασία πολλῶν ἡμερῶν.

Ὁ Σύλλογός μας γιὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν 20 χρόνων του, ἐώρτασε στίς 18 Αὐγούστου με ἐπιστημότητα τὸν προστάτη του Νεομάρτυρα Δημήτριο, ἐτέλεσε ἀρτοκλασία καὶ ἐπιμνημόσυνο δέηση γιὰ ἀνάπαυση τῶν ψυχῶν τῶν θανόντων μελῶν του καὶ διένειμε τὸ βιβλίον «Οἱ Ἀγωνιστὰς τῆς Σαμαρίνας» Δημήτριος ὁ Νεομάρτυς καὶ Θεόδωρος ὁ ἐθνικὴρωκας, δωρεὰ ἀπὸ 550 ἀντίτυπα τοῦ κ. Γεωργίου Λυγυτζῆ, συνταγματάρχου ἐ.δ., τρανοῦ φίλου τοῦ Συλλόγου μας καὶ τῆς Σαμαρίνας.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ
ΓΡΕΒΕΝΑ